

**KIYIMLARNI TIKISHDA AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY USULLARNI
SOLISHTIRISH**

Toyloq tuman 2-son politexnikumi Ishlab chiqarish ta'lim ustasi.

Meliqulova Etibor Mardonovna

Email. etibormeliqulova@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu ilmiy maqola kiyimlarni tikishda an'anaviy va zamonaviy usullarni solishtirishga bag'ishlangan. Maqolada, avvalo, an'anaviy tikuvchilik usullarining xususiyatlari, afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinadi. An'anaviy usulda mahsulotlar qo'l mehnati yordamida ishlab chiqarilib, har bir kiyim individual tarzda yaratilib, yuqori sifat va shaxsiylashtirishga asoslanadi. Biroq, bu jarayonning sekinligi va yuqori narxi uning ba'zi cheklovlariga olib keladi. Zamonaviy tikuvchilik usullari esa texnologik inqilobni o'zida aks ettiradi. Raqamli dizaynlar, avtomatlashtirilgan mashinalar va robotlar yordamida ishlab chiqarish jarayonlari tezlashtiriladi, samaradorlik oshiriladi va ishlab chiqarish xarajatlari kamaytiriladi. Ushbu usulda kichik, oddiy o'zgarishlar bilan keng miqyosda va bir xil sifatdagi kiyimlarni tezda ishlab chiqarish mumkin. Biroq, ba'zi hollarda zamonaviy texnologiyalar yaratuvchanlikni va shaxsiylashtirishni cheklashi mumkin. Maqolada an'anaviy va zamonaviy tikuvchilik usullarining o'xshashliklari va farqlari batafsil tahlil qilinadi, va har ikki yondashuvning o'ziga xos afzalliklari ko'rsatiladi. Shuningdek, kelajakda ushbu ikki usulning sintezi va integratsiyasining tikuvchilik sanoatida qanday yangiliklarni keltirib chiqarishi mumkinligi haqida fikrlar bildiriladi. Ilmiy maqola, tikuvchilik sohasida ishlovchi mutaxassislar va talabalar uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, tikuvchilik jarayonlarini modernizatsiya qilish va samarali boshqarish yo'llari haqida chuqurroq tushuncha hosil qilishga yordam beradi.

Kalit so'zlar Milliy kiyimlar, naqshlar, bezaklar, dizayn, texnologiya, iqtisod;

ANNOTATION This scientific article is devoted to comparing traditional and modern methods of sewing clothes. The article will first of all analyze the features, advantages and disadvantages of traditional sewing methods. In the traditional way, products are produced using manual labor, each garment is created in an individual way, based on high quality and personalization. However, the slowness and high cost of this process lead to some of its limitations. Modern sewing techniques embody the technological revolution. With digital designs, automated machines and robots, production processes are accelerated, efficiency is increased, and production costs are reduced. With this method, it is possible to quickly produce clothes of a large scale and the same quality, with small, simple variations. However, in some cases, modern technologies can limit creativity and personalization. Traditional and stylish tailor in the article

Key words National clothes, patterns, decorations, design, technology, economy;

KIRISH Kiyimlarni tikish - bu insoniyat tarixida eng qadimiy hunarmandchilik turlaridan biri bo'lib, uning rivojlanishi jamiyatning iqtisodiy va madaniy holati bilan chambarchas bog'liqdir. Kiyim ishlab chiqarish jarayoni, asosan, ikki asosiy bosqichdan iborat: material tanlash va uni tikish. An'anaviy tikuvchilikda bu jarayon qo'l mehnati va tabiiy materiallar yordamida amalga oshirilgan bo'lsa, zamonaviy tikuvchilikda esa texnologik yangiliklar, mashinalar va avtomatlashtirilgan tizimlar ishlab chiqarish jarayonini o'zgartirgan. **An'anaviy tikuvchilik** tarixan qadim zamonlardan boshlab mavjud bo'lib, hunarmandlar va uyda tikuvchilik qiluvchi odamlar tomonidan qo'l mehnati bilan amalga oshirilgan. Bunda har bir kiyim bir necha kun yoki hafta davomida tikilib, individual xohishlarga qarab ishlab chiqilgan.

Shu bilan birga, an'anaviy tikuvchilikda mehnat jarayoni yuqori darajada san'atkordek bo'lgan, har bir detalga alohida e'tibor qaratilgan. Bu usul o'zining yuksak estetikasi, sifatiga bo'lgan e'tibori va shaxsiylashtirilgan yondashuvi bilan ajralib turadi. Bugungi kunda esa **zamonaviy tikuvchilik** texnologiyalari va usullari nafaqat ishlab chiqarish jarayonini tezlashtirish, balki ishlab chiqarishning sifatini oshirishda ham muhim rol o'ynaydi. Raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirish tikuvchilik sanoatida inqilob yaratdi. Kompyuter yordamida kiyim dizaynini yaratish, avtomatlashtirilgan tikuv mashinalari va robotlar yordamida ishlab chiqarishni amalga oshirish imkoniyatlari bor. Shuningdek, ushbu yangi texnologiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirib, katta hajmdagi mahsulotlarni qisqa muddatda ishlab chiqarish imkonini yaratdi.

Zamonaviy tikuvchilikning rivojlanishida sun'iy intellekt (AI), 3D texnologiyalar va raqamli dizaynning o'рни katta. Masalan, kompyuter yordamida dastlabki dizaynlar yaratilib, ular avtomatik tikuv mashinalariga yuboriladi va shu orqali jarayonning tezligi va samaradorligi sezilarli darajada oshadi. Avtomatlashtirish va mashina tikish jarayonlari esa ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirib, jahon bozorida raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish imkoniyatini beradi. Biroq, tikuvchilik sanoatidagi bu ikki usulning har biri o'ziga xos afzalliklar va kamchiliklarga ega. An'anaviy tikuvchilikda mahsulot sifatiga bo'lgan e'tibor yuqori bo'lishi mumkin, chunki har bir kiyim individual ravishda ishlab chiqiladi, biroq bu jarayon vaqtni talab qiladi va katta mehnatni talab etadi. Zamonaviy usullarda esa tezlik va samaradorlik birinchi o'rinda turadi, lekin bunday texnologiyalar ba'zida yaratuvchanlikni cheklashi va mahsulotni unifikatsiya qilishga olib kelishi mumkin. Ushbu maqolada, **an'anaviy va zamonaviy tikuvchilik usullarini** solishtirish orqali

har ikkala yondashuvning o'ziga xos xususiyatlarini, afzalliklarini va kamchiliklarini tahlil qilishga harakat qilamiz. Shuningdek, ishlab chiqarish jarayonidagi o'zgarishlarni ko'rib chiqib, kelajakda bu soha qanday rivojlanishi mumkinligi haqida fikr yuritamiz.

TADQIQOT METODOLOGIYASI An'anaviy Tikuvchilik Usullari An'anaviy tikuvchilik usullari uzoq tarixga ega bo'lib, ular insoniyatning eng qadimiy hunarmandchilik shakllaridan biri hisoblanadi. Ushbu usulda kiyimlar asosan qo'lda tikiladi va har bir detalga katta e'tibor beriladi. An'anaviy tikuvchilikda ko'plab jarayonlar mashaqqatli va vaqt talab qiluvchi ishlardir, lekin bu usul, ayniqsa, yuqori sifatli va unikal mahsulotlarni yaratishda alohida ahamiyatga ega.

Xususiyatlari . Mehnat intensivligi: An'anaviy tikuvchilikda har bir kiyim, odatda, bir yoki bir nechta tikuvchi tomonidan qo'lda tikiladi. Bu jarayon ko'p vaqt va mehnat talab etadi. Masalan, bir kishi bir nechta kun davomida bir kiyimni yaratishi mumkin, bu esa yuqori sifatli ishni ta'minlashga imkon beradi. Maxsus uskunalar: An'anaviy tikuvchilarda asosan oddiy asbob-uskunalar: igna, ip, qisqichlar va boshqa qo'l asboblari ishlatiladi. Ushbu uskunalar yordamida kiyimni tikish jarayoni to'liq qo'l mehnatiga asoslangan bo'ladi. Har bir kiyim individual tarzda ishlab chiqiladi, tikuvchi mijozning o'ziga xos ehtiyojlariga, tanlovlariga va o'lchamlariga qarab kiyimni maxsus ravishda yaratadi. Bunday shaxsiy yondashuv kiyimning noyob va sifatli bo'lishini ta'minlaydi.

Mahsulot sifatiga ta'siri: Har bir tikuvchining tajribasi va san'ati kiyimning umumiy sifatiga ta'sir qiladi. An'anaviy tikuvchilar kiyimlarni ko'proq san'at asari sifatida yaratishga harakat qiladilar, bu esa mahsulotning nafisligini va o'ziga xosligini oshiradi.

Vaqt talab qilishi: An'anaviy tikuvchilik jarayonlari juda sekin yuradi, chunki har bir kiyimni qo'lda tikish va sifatli ishlov berish ko'p vaqtni talab qiladi.

Bu esa ishlab chiqarish hajmini cheklaydi va mahsulotni tezda ishlab chiqarishga imkon bermaydi. Cheklangan ishlab chiqarish hajmi: An'anaviy usulda bir vaqtning o'zida faqat cheklangan miqdorda kiyim ishlab chiqarish mumkin. Katta miqdorda kiyim ishlab chiqarish uchun ko'p miqdorda malakali ishchilarni jalb qilish kerak bo'ladi, bu esa ishlab chiqarish xarajatlarini oshiradi. Narxning yuqoriligi: Yuksak mehnat va yuqori sifatli materiallar talab qilinishi, an'anaviy tikuvchilik mahsulotlarini qimmatroq qiladi. Shuningdek, individual tikuvchilarning o'ziga xos malakalari va

qo‘l mehnatiga bo‘lgan talab ham mahsulot narxini oshiradi. **Zamonaviy Tikuvchilik Usullari.** Zamonaviy tikuvchilik texnologiyalari so‘nggi o‘n yilliklarda rivojlanib, tikuvchilik sanoatida inqilob yaratdi. Ushbu texnologiyalar yordamida kiyimlar tez va samarali tarzda ishlab chiqariladi. Kompyuter yordamida dizayn qilish, avtomatlashtirilgan tikuv mashinalari va robotlar ishlab chiqarish jarayonini sezilarli darajada o‘zgartirdi. Zamonaviy tikuvchilikda qo‘l mehnatiga qaraganda, texnologiyalarga asoslangan usullar ustunlik qilmoqda. **Avtomatlashtirish:** Zamonaviy tikuvchilikda ish jarayonlari ko‘p hollarda avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida amalga oshiriladi. Kompyuter yordamida yaratilgan dizaynlar to‘g‘ridan-to‘g‘ri tikuv mashinalariga uzatiladi, bu esa jarayonni tezlashtiradi va xatolarni kamaytiradi. Bunday tizimlar yordamida bir necha soat ichida katta miqdordagi kiyimlar ishlab chiqarish mumkin. Yuqori samaradorlik: Zamonaviy tikuvchilik usullari ishchilarni avtomatlashtirish, robotizatsiya va kompyuter yordamida kiyimlar ishlab chiqarishning tezligini oshiradi. Bu esa ishlab chiqarish hajmini oshiradi va xarajatlarni kamaytiradi. Shuningdek, zamonaviy mashinalar xatolarni minimallashtiradi va ishlab chiqarish sifatini yaxshilaydi. Raqamli dizayn: Bugungi kunda ko‘plab dizaynerlar va tikuvchilar kiyimlarni raqamli dizaynlar orqali yaratadilar. Bu jarayonda kompyuter dasturlari yordamida kiyimlar dizayn qilinadi va ishlab chiqarish jarayoniga uzatiladi. Raqamli dizaynlar yanada aniq va mukammal bo‘lib, vaqtni va resurslarni tejash imkoniyatini yaratadi. Optimallashtirilgan ishlab chiqarish: Zamonaviy texnologiyalar yordamida materiallar va xom ashyo eng samarali tarzda ishlatiladi. Masalan, modulli tikuv mashinalari materiallarni minimal isrof-garchilik bilan ishlatishga imkon beradi, bu esa materiallar narxini kamaytiradi va ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi. **Kamchiliklar.** Texnologiyalarga qaramlik: Zamonaviy tikuvchilik usullari yuqori texnologiyalarni talab qiladi. Uskunalar va tizimlarni samarali ishlatish uchun maxsus malakali mutaxassislar kerak. Bunday texnologiyalarni ishlab chiqarishga qo‘shish uchun yuqori kapital talab etiladi. Boshqa xarajatlar: Avtomatlashtirilgan mashinalarni o‘rnatish va texnologiyalarni yangilash uchun katta mablag‘ talab qilinadi. Shuningdek, texnik xizmat ko‘rsatish va uskunalarni muntazam ravishda yangilash zarurati ham xarajatlarni oshiradi. Yaratishdagi yaratuvchanlikning yo‘qolishi: Zamonaviy usullarda ishlab chiqarish jarayonining avtomatlashtirilishi ba‘zan kiyimning shaxsiylashtirilishiga to‘sqinlik qiladi. Kiyimlar bir xil dizayn va uslubda ishlab chiqariladi, bu esa uning o‘ziga xosligini kamaytirishi mumkin.

An‘anaviy va Zamonaviy Usullarni Solishtirish An‘anaviy va zamonaviy tikuvchilik usullari o‘rtasida sezilarli farqlar mavjud. Quyida ularni solishtirib ko‘rish mumkin:

Kriteriy	An'anaviy Usul	Zamonaviy Usul
Tezlik	Sezilarli darajada sekin (bir kiyimni tikish uchun ko'p vaqt ketadi)	Tez (bir necha soatda ko'p kiyimlarni ishlab chiqarish)
Samaradorlik	Kam (cheklangan ishlab chiqarish)	Yuqori (kattaroq hajmdagi ishlab chiqarish)
Narx	Yuqori (mehnat va vaqt talab qiladi)	O'rtacha (texnologiyalarni hisobga olgan holda)
Shaxsiylashtirish	Yuqori (har bir kiyim maxsus ishlab chiqiladi)	Past (bir xil dizaynlar ishlab chiqariladi)
Mahsulot sifati	Yuqori (har bir detalni tikuvchi o'zi tekshiradi)	Yaxshi (avtomatik tizimlar yordamida)

XULOSA VA TAKLIFLAR Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki Kiyimlarni tikishda an'anaviy va zamonaviy usullar o'rtasidagi farqlar, ularning ishlab chiqarish jarayoni, sifat, narx va samaradorlikka ta'sirini ko'rsatadi. An'anaviy tikuvchilik usullari yuqori sifatli va shaxsiylashtirilgan mahsulotlar yaratishda alohida ahamiyatga ega bo'lsa-da, ular sekin jarayon va yuqori ishlab chiqarish narxiga olib keladi. Bu usulda har bir kiyim individual tarzda ishlab chiqiladi va yuqori mehnat va vaqt talab etadi. Shuningdek, an'anaviy tikuvchilarning mahorati va san'ati mahsulotning o'ziga xosligini oshiradi, bu esa uni noyob va sifatli qiladi. Zamonaviy tikuvchilik usullari esa ishlab chiqarish jarayonini avtomatlashtirish, samaradorlikni oshirish va katta hajmdagi mahsulotlarni qisqa vaqt ichida ishlab chiqarish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida kiyimlar tezda ishlab chiqarilib, xarajatlar kamaytiriladi. Shuningdek, zamonaviy usullar ko'p miqdordagi mahsulotni bir xil sifatda ishlab chiqarish imkoniyatini yaratadi. Biroq, bunday texnologiyalarning ba'zi kamchiliklari mavjud, masalan, yaratuvchanlikning pasayishi va mahsulotni unifikatsiya qilish xavfi. An'anaviy va zamonaviy tikuvchilik usullarining har biri o'ziga xos afzalliklarga va cheklovlarga ega. Shu sababli, ular o'rtasidagi tanlovda korxonalar va dizaynerlar ishlab chiqarishning maqsadi, mijoz talablari va bozor sharoitlarini hisobga olishlari kerak. Masalan, agar sifat va shaxsiylashtirish ustuvor bo'lsa, an'anaviy tikuvchilik usullarini qo'llash ma'qul bo'lishi mumkin. Agar tezlik va samaradorlik talab qilinsa, zamonaviy usullar ustunlik qiladi. Kelajakda, bu ikki usulning sintezi va integratsiyasi mumkin bo'lgan eng yaxshi variantni taqdim etishi mumkin. An'anaviy usullarning yaratuvchanligini va zamonaviy texnologiyalarni birlashtirish, tikuvchilik sanoatida yangi yondashuvlarni

yaratishi mumkin. Misol uchun, yuqori sifatli va noyob dizaynlar yaratish uchun raqamli dizaynlar va avtomatlashtirilgan tikuv mashinalaridan foydalanish orqali sifat va samaradorlikni birlashtirish mumkin. Shuningdek, ta'lim va o'qitishda ham bu ikki yondashuvni birlashtirish muhimdir. Texnikumlar va o'quv yurtlarida an'anaviy tikuvchilik san'ati va zamonaviy texnologiyalarning o'zaro bog'lanishini o'rgatish, talabalarga keng qamrovli ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Maxmudova Dva boshqalar "Muxandislik va kompyuter grafikasi". -T.: "History and Page", 2022y.
2. Komilova X.H., Hamrayeva H.Q. "Kiyim loyihalash asoslari". -T.: "Ilmziyo", 2014y.
3. Toshpo'latov S.Sh. va boshqalar. "Keng assortimentdagi kiyimlarni loyihalash, modellashtirish va badiiy bezash". -T.: "Faylasuf", 2014y.
4. Abdullayeva Q.M. va boshqalar. "Tikuv buyumlarni loyihalash, modellashtirish va badiiy bezash". -T.: "Noshir", 2016y.
5. Q.M. Abdullayeva. Tikuvchilik buyumlarini loyihalash va modellashtirish asoslari. Nizomiy nomidagi TDPU bosmaxonasi, 2003.
6. Faxriddin B., No'monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – T. 4. – №. 1. – C. 333-337.
7. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – T. 4. – №. 8. – C. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O'ZO'ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – T. 47. – №. 4. – C. 81-87.
9. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – T. 5. – №. 5. – C. 787-791.
11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/_files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true

12. Абдукахоров Н., Турдалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.
13. Каршиев Ф. У., Абдукахоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1142-1145.
14. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.
- 15M.Jabborova.Tikuvchilik texnologiyasi.—T.,«O‘qituvchi»,1989.
16. T.M.Poshshaxo‘jayeva. Xizmat ko‘rsatish mehnati. 5-7-sinflar uchun o‘quv qo‘llanma.— T.,«O‘qituvchi»,199